

โรงเรียนนิติบุคคล

นำเสนอเมื่อ : 24 ก.ย. 2552

ขอนำเสนอบทความเรียงเรียงเกี่ยวกับ โรงเรียนนิติบุคคล

สุริพงษ์ สังข์ชัย

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสวนสมบูรณ์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชุมพร เขต 2

โรงเรียนนิติบุคคล

การศึกษาของประเทศไทยในอดีตที่ผ่านมาเริ่มมีการเรียนการสอนที่เป็นไปแบบอธยาศัย

การจัดการศึกษายังไม่เป็นระบบที่แน่นอนส่วนมากผู้ปกครองมักส่งบุตรหลานไปเรียนกับพระที่วัดโรงเรียนจึงอยู่ที่วัด

จนกระทั่งต่อมารัฐออกพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2464

มาจัดตั้งโรงเรียนขึ้นคือ “โรงเรียนประชาบาล”

ซึ่งจัดตั้งโรงเรียนในที่ดินของชุมชน ไซทรัพย์ากรที่มาจากชุมชนเป็นโรงเรียนที่ประชาชนบริหารจัดการตนเอง เรียกว่า การบริหารฐานโรงเรียน

อำนาจในการบริหารจัดการไม่ว่าจะเป็นการจัดหาที่ดิน การสร้างอาคารเรียน และการจ่ายค่าตอบแทนครู

ล้วนเป็นอำนาจของคณะกรรมการศึกษาของโรงเรียน

โดยกฎหมายได้กำหนดให้โรงเรียนเก็บเงินภาษีเพื่อการศึกษา

ซึ่งในสมัยนั้นเรียกกันว่า “ศึกษาพลี” เพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการศึกษา

การจัดการศึกษาในสมัยนั้นทุกสิ่งทุกอย่างอยู่ในอำนาจของคณะกรรมการศึกษาของโรงเรียนทั้งสิ้น

ซึ่งคณะกรรมการจะมาจากการเลือกตั้งและแต่งตั้งจากประชาชนในชุมชนนั้นๆ

โดยเสนอต่อนายอำเภอเป็นผู้แต่งตั้ง
นอกจากเก็บภาษีเพื่อการศึกษาแล้วคณะกรรมการศึกษายังมีอำนาจในการจ้างบุคลากรมาเป็นผู้บริหารและเป็นครูในโรงเรียน
โรงเรียนมีอำนาจมากในการบริหารงานบุคคล เช่น
เรื่องการแต่งตั้งและการให้พินจากตำแหน่ง การจัดซื้อจัดจ้าง เป็นต้น

ต่อมาเกิดเหตุวิกฤตทางเศรษฐกิจหลังสงครามโลกครั้งที่ 1
ทางราชการจึงได้ยกเลิกเก็บเงินภาษีเพื่อการศึกษา “ศึกษาพลี”
แต่อนุมัติเงินอุดหนุนให้แก่โรงเรียนประชาบาลเพิ่มขึ้น
และยกฐานะครูประชาบาลที่เป็นครูอัตราจ้างขึ้นมาเป็นข้าราชการในสังกัดกรมสามัญศึกษาในปี พ.ศ. 2492
จนต่อมาได้มีประกาศใช้พระราชบัญญัติการประถมศึกษา พ.ศ. 2523

ต่อมารัฐได้ปฏิรูปการศึกษามีความมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีความสามารถ และมีความสุข
การดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีพลังและมีประสิทธิภาพจำเป็นที่จะต้อง
มีการกระจายอำนาจและให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม
ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540

“มาตรา 81

รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ
ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม
สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปวิทยาการต่างๆ
เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ
พัฒนาวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ”

“มาตรา 284

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหลายย่อมมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง
และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ

การกำหนดอำนาจและหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยตนเอง
ให้เป็นไปตามกฎหมายบัญญัติ
โดยคำนึงถึงการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นให้แก่ท้องถิ่นเป็นสำคัญ”

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550

“มาตรา 80 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม
การสาธารณสุข การศึกษาและวัฒนธรรมดังต่อไปนี้

(3)

พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับ
ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม
จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ
จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลง
ของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย
มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม
และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข”

“มาตรา 289 วรรคสอง

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรม
และการฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น
และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ
โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับมาตรฐานและระบบการศึกษาของชาติ

การจัดการศึกษาอบรมภายในท้องถิ่นตามวรรคสอง
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องคำนึงถึงการบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี
ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นด้วย”

และตามหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542
และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

ที่มุ่งหวังยกระดับการศึกษาของชาติให้ได้มาตรฐาน
และจัดการศึกษาได้อย่างทั่วถึงมีคุณภาพ
โดยได้บัญญัติให้มีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ
งบประมาณ การบริหารบุคคล และงานบริหารทั่วไป
ให้มีการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาของไทยมีเอกภาพเชิง
นโยบาย และมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ

มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา
และสถานศึกษาในเขตพื้นที่โดยตรง
การจัดองค์กรที่มีสถานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายมหาชนที่จัดบริการสาธารณะ
ะยอมมีอิสระในการบริหารทั้งด้านทรัพยากรบุคคล
และอำนาจหน้าที่ในกรอบที่กฎหมายให้อำนาจไว้ ตามบทบัญญัติ มาตรา 39
ที่ว่า

“มาตรา 39

กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา
ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป
ไปยังคณะ กรรมการ
และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง

หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจดังกล่าว
ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

การกระจายอำนาจทำให้สถานศึกษามีความคล่องตัว มีอิสระ
ในการบริหารจัดการจัดการเป็นไปตามหลักของการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็น
ฐาน (School Based Management : SBM)
ซึ่งจะเป็นรากฐานและความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษา
สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพได้มาตรฐานและสามารถพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

จากแนวคิดดังกล่าวเพื่อให้สถานศึกษามีความคล่องตัว มีอิสระ
และมีความเข้มแข็งรัฐจึงให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมาย
ผู้บริหารมีแนวทางหรือโรงเรียนจะต้องเตรียมความพร้อมในสิ่งต่อไปนี้

1. รวบรวมและจัดข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน
การบริหารแนวใหม่จำเป็นต้องบริหารจัดการและตัดสินใจโดยอาศัยข้อมูล
มากกว่าสามัญสำนึก ดังนั้น ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องรวบรวม จัดระบบ
และใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารและตัดสินใจให้มากที่สุด

2. วางแผนและดำเนินงานตามแผนที่วางไว้
การวางแผนมีส่วนช่วยให้ผู้บริหารมีทิศทางในการบริหารตามลำดับความสำคัญ
เร่งด่วนของปัญหาและนโยบายการบริหาร ดังนั้นผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีความรู้
และความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผน
และสามารถดำเนินการบริหารให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

รวมทั้งการดำเนินการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามแผน เพื่อให้การบริหารงานบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

3. ศึกษากฎหมาย กฎ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง ในการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลผู้บริหารมีอำนาจอย่างอิสระ ขณะเดียวกันก็รับผิดชอบต่อผลการตัดสินใจของตนเองอย่างเต็มที่

4. การบริหารและการตัดสินใจโดยองค์คณะบุคคล การศึกษาเป็นบริการกิจการสาธารณะที่มีผู้เกี่ยวข้องและได้รับผลจากการบริการ จำนวนมาก ดังนั้น เพื่อให้การบริหารและการตัดสินใจมีความถูกต้องและก่อประโยชน์สูงสุดต่อผู้รับ บริการมากที่สุด

5. จัดระบบบัญชีให้ครบถ้วนถูกต้อง แม้ผู้บริหารจะมีอำนาจอิสระในการบริหารและการตัดสินใจก็ตาม แต่อำนาจอิสระนั้นมิใช่เป็นไปโดยปราศจากการควบคุมตรวจสอบของทางราชโ ตยเฉพาะดานการเงินซึ่งสวนใหญ่มาจากงบประมาณแผ่นดิน จะมีหน่วยงานที่รับผิดชอบการตรวจสอบการใช้จ่ายของสถานศึกษาทั้งในช่วง ก่อนไซ ระหว่างไซ และหลังการไซ ดังนั้นผู้บริหารจึงจำเป็นจะต้องจัดทำระบบบัญชีให้ครบถ้วน

โดยได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ว่า

“มาตรา 35 สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา 34 (2) เฉพาะที่เป็นโรงเรียนมีฐานะเป็นนิติบุคคล

เมื่อมีการยุบเลิกสถานศึกษาตามวรรคหนึ่งให้ความเป็นนิติบุคคลสิ้นสุดลง”

สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา 34 (2) เฉพาะที่เป็นโรงเรียนเท่านั้นตามกฎหมายนี้ให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล

คำว่า “นิติบุคคล” มีความหมายเป็น “องค์กรหรือองค์คณะบุคคล” ซึ่งกฎหมายสมมติให้เป็นบุคคล เพื่อให้สิทธิหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ และความเป็นนิติบุคคลของระบบราชการนั้นเป็นเรื่องสมมติที่กฎหมายกำหนดให้ เป็น และการมีฐานะเป็นนิติบุคคลนี้ทำให้โรงเรียนสามารถจะกระทำนิติกรรมสัญญาได้

ดั่งเช่นเดียวกับบุคคลธรรมดาแต่ไม่ได้หมายความถึงความเป็นอิสระโดยสิ้นเชิงจากราชการบริหารส่วนกลางที่เป็นผู้บังคับบัญชา

ตามกฎหมายนิติบุคคล แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. นิติบุคคลในกฎหมายเอกชน หมายถึง

นิติบุคคลที่เกิดขึ้นตามบทบัญญัติของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยจะเกิดขึ้นเมื่อกลุ่มบุคคลธรรมดาารวมกันทำกิจกรรมอันใดอันหนึ่ง และเพื่อให้ดำเนินกิจการนั้นๆได้

นิติบุคคลจำเป็นที่จะต้องมีทรัพย์สินและสามารถทำนิติกรรมต่างๆได้ ดังนั้นเพื่อความสะดวกในการดำเนินกิจการ

กฎหมายจึงกำหนดให้บุคคลดังกล่าวจดทะเบียนเพื่อจัดตั้งนิติบุคคลขึ้นตามกฎหมายและดำเนินกิจการภายใต้นิติบุคคลเพียงคนเดียวหรือในกรณีที่เป็นการรวมทรัพย์สินที่จัดสรรไว้เป็นกองทุนเพื่อดำเนินกิจการอันใดอันหนึ่ง เช่น เพื่อการศึกษา ศาสนา หรือเพื่อสาธารณประโยชน์อื่น โดยมีได้มุ่งหาประโยชน์

และเมื่อใดจดทะเบียนตามกฎหมายแล้วย่อมเป็นนิติบุคคล เช่น สมาคม มูลนิธิ เป็นต้น

นิติบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จึงเป็นนิติบุคคลที่ดำเนินกิจกรรมเพื่อประโยชน์ของเอกชนและไม่มีกำไรอำนาจอมหาดชน

2. นิติบุคคลตามกฎหมายมหาชน

หมายถึงนิติบุคคลที่เกิดขึ้นตามกฎหมายมหาชน กล่าวคือ

มีพระราชบัญญัติหรือกฎหมายลำดับรองที่อาศัยอำนาจจากพระราชบัญญัติกำหนดให้จัดตั้งขึ้นเป็นการเฉพาะ

นิติบุคคลตามกฎหมายมหาชน ของไทยนั้นอาจจำแนกได้ดังนี้

- ทบวงการเมือง

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 73 (เดิม) บัญญัติว่า “ทบวงการเมืองนั้นคือ กระทรวง และกรมในรัฐบาล เทศาภิบาลปกครองท้องถิ่น และเทศบาลทั้งหลาย

ในกรณีสถานศึกษา

สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาได้รับสถานภาพ

พ.เป็นนิติบุคคล โดยบทบัญญัติในมาตรา 35

แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546

สถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล

หมายถึงโรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาที่กฎหมายยอมรับให้สามารถกระทำกิจกรรมต่างๆได้ด้วยตนเองภายในขอบวัตถุประสงค์

มีสิทธิและหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

และกฎหมายอื่นซึ่งกำหนดสิทธิและหน้าที่ของสถานศึกษาไว้เป็นการเฉพาะ

แม้ว่าสถานศึกษามีฐานะเป็นนิติบุคคลแต่ความเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษาที่ไม่เหมือนกับนิติบุคคลของกระทรวง ทบวง กรม ที่มีอำนาจหน้าที่ที่กว้างขวางว่า ในกรณีของสถานศึกษาหากจะเทียบเคียงเทียบกับความเป็นนิติบุคคลของจังหวัด ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินที่ไม่อาจบริหารราชการภายในจังหวัดได้อย่างอิสระเหมือนอย่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หากแต่ยังต้องรับนโยบายจากส่วนกลางมาปฏิบัติอีกทั้งจัดซื้อจัดจ้างก็ต้องดำเนินการภายใต้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535

และแก้ไขเพิ่มเติมเป็นต้น ดังนั้น การเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษา

จึงไม่ใช่ว่าสถานศึกษาจะใช้อำนาจหน้าที่ใดเองโดยอิสระ

ปราศจากขอบเขตของกฎหมาย เช่น

สถานศึกษาไม่อาจจำหน่ายที่ดินที่มีผู้บริจาคให้สถานศึกษา

ไม่สามารถกู้ยืมเงินจากธนาคารหรือหน่วยธุรกิจที่มีวัตถุประสงค์ในการให้กู้ยืมเงิน หรือดำเนินการนอกจากอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมาย

หรือนอกขอบวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสถานศึกษา

หรือดำเนินการในเรื่องอื่นใดที่กฎหมายกำหนดไว้โดยเฉพาะ เช่น

การจัดทำงบประมาณต้องจัดทำตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

การเบิกจ่ายเงินต้องเป็นไปตามระเบียบของกระทรวงการคลัง เป็นต้น

วัตถุประสงค์ของสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล

1. เพื่อให้สถานศึกษาจัดการศึกษาอย่างเป็นอิสระ คล่องตัว ให้สามารถบริหารจัดการศึกษาได้สะดวก รวดเร็ว มีประสิทธิภาพตามหลักการกระจายอำนาจและการบริหารที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน
- 2.

เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

สถานศึกษาตามความหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

“มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“**สถานศึกษา**” หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานทางการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชน ที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

“**การศึกษาขั้นพื้นฐาน**” หมายความว่า การศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษา

“**สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**” หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประโยชน์ที่โรงเรียนเป็นนิติบุคคล
จะได้ประโยชน์อยู่หลายประการด้วยกัน

ประการแรก

นอกจากโรงเรียนจะมีอำนาจจัดการศึกษาแล้วยังมีอำนาจในการบริหารจัดการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ซึ่งบัญญัติให้สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล มีอำนาจในการปกครองดูแล บำรุงรักษา ไซ

สามารถบริหารจัดการทรัพย์สินของโรงเรียนเพื่อหาประโยชน์ได้เอง

ประการที่สอง โรงเรียนสามารถบริหารงานบุคคล ในเรื่องการสรรหา แต่งตั้ง หรือจัดจ้างบุคลากร

ได้เองตามความต้องการของบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551

ประการที่สาม มีอิสระคล่องตัวในการบริหารจัดการงบประมาณ จัดซื้อพัสดุในส่วนที่กฎหมายตั้งไว้ในกำหนดวงเงินเพื่อให้เป็นไปตามความต้องการ

การและจำเป็นของสถานศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนนั้นๆ

สิทธิและหน้าที่ของสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล

ความเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษา นอกจากจะต้องดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษา ยังมีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดทั้งกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องของ

ดังนั้น สถานศึกษาจะดำเนินการต่างๆ ได้ ต้องอยู่ในกรอบของอำนาจและหน้าที่ตามกฎหมายและวัตถุประสงค์การจัดตั้งสถานศึกษาเท่านั้น ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการนั้นๆ โดยได้กำหนดให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นผู้บังคับบัญชาของข้าราชการและมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารกิจการของสถานศึกษาให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ขอบบังคับของทางราชการรวมทั้งนโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา

ในการดำเนินกิจการที่เกี่ยวกับบุคลากรภายนอก มาตรา 39 แห่งกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นผู้แทนของสถานศึกษาในกิจการทั่วไป รวมทั้งการจัดทำนิติกรรมสัญญาในนามของสถานศึกษาตามวงเงินงบประมาณที่สถานศึกษาได้รับมอบหมาย หรือตามระเบียบบริหารการเงินของสถานศึกษาเป็นต้น

ฉะนั้นผู้อำนวยการสถานศึกษาจึงมีฐานะเป็นผู้แทนนิติบุคคล เช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยที่กำหนดอำนาจหน้าที่อธิการบดี ให้เป็นผู้แทนของมหาวิทยาลัยในกิจการทั่วไป ซึ่งมีฐานะเป็นผู้แทนนิติบุคคลตามสภาพที่กฎหมายกำหนด

นอกจากนี้ มาตรา 44 วรรคหนึ่ง และมาตรา 45 หนึ่งแห่งกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้มีการกระจายอำนาจและการมอบอำนาจของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องให้แก่สถานศึกษาเพื่อให้เกิดการบริหารและการจัดการศึกษา สถานศึกษามีความอิสระและคล่องตัวในการจัดการศึกษา

อำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลและของผู้อำนวยการสถานศึกษาตามกฎหมาย ซึ่งประกอบด้วยการบริหารงาน 4 งาน

1. การบริหารงานวิชาการ
2. การบริหารงานงบประมาณ
3. การบริหารงานบุคคล
4. การบริหารทั่วไป

การบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษา

แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผล การประเมินผล รวมทั้งปัจจัยที่เกื้อหนุนและเกื้อหนุนให้การพัฒนาคุณภาพนักเรียน ซึ่งชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

ขอบข่าย/ภารกิจของการบริหารงานวิชาการ

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผล การประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนวการศึกษา
9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
12. การส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันที่อื่นที่จัดการศึกษา

การบริหารงานงบประมาณ

การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระ
ในการบริหารจัดการ มี

ความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้
ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน
ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา
รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา
และส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียนเป็นสำคัญ

ขอบข่าย/ภารกิจของการบริหารงานงบประมาณ

1. การจัดทำและเสนอของบประมาณ
2. การจัดสรรงบประมาณ
3. การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล
และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
4. การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
5. การบริหารการเงิน
6. การบริหารบัญชี
7. การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

การบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษา

สามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา
เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อิสระ
ภายใต้กฎหมาย ระเบียบ
เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพั
ฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ
ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติมีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ
ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

ขอบข่าย/ภารกิจของการบริหารงานบุคคล

1. การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง
2. การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง
3. การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ
4. วินัยและการรักษาวินัย
5. การออกจากราชการ

การบริหารทั่วไป

การบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบการบริหารองค์กร
ให้บริการ

บริหารงานอื่นๆบรรลุผลได้ตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้
โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริมสนับสนุนและอำนวยความสะดวก
ความสะดวกต่างๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบ
มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ทันนวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม
ส่งเสริมในการบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษา
ตามหลักการบริหารงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลักโดยเน้นความโปร่งใส
ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจน การมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน
และองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ขอบข่าย/และภารกิจของการบริหารทั่วไป

1. การดำเนินงานธุรการ

2. งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
4. การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
5. การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
6. <span lang="TH" style="font-size: 16pt; font-f